

Oponentní posudek diplomního projektu
název práce: Žižkov – ulice, Komunitní centrum
autor: Jakub Jůza
ateliér: Císler – Pazdera

Mým úkolem je zhodnotit závěrečnou diplomovou práci Jakuba Jůzy.

Jakub se ve svém diplomním projektu zabýval širokým tématem - Dolním Žižkovem, přesněji západním koncem ulice Koněvova.

Jeho pozornost si získal prostor bývalé tržnice.

Samotnému výběru lokality a náplně předcházela zevrubná analýza místa, která nezpochybnitelně ovlivnila a správně nastolila směr, kterým se Jakub vydal.

Projekt je vrstevnatý, pro vlastní orientaci a pochopení jsem si hodnocení rozdělila do témat:

KONTEXT

MÍSTO

PROGRAM

DŮM

REUSE

VÝRAZ

KONTEXT

ulice Koněvova je mi velmi blízká. Bydlím na rozhraní Koněvovy a Husitské 3 roky. Pracuji o 5 bloků dál. Na Žižkově trávím většinu času a trůfám si říct, že dokážu posoudit adekvátnost Jakubova zásahu.

Koněvovy/Husitské se říká stoka. Nevím kam až přízvisko sahá, nebo zda jsme ho začali používat my sami. To není podstatné. Je to specifická ulice, kde jediným funkčním parterem jsou zastavárny a kontaktní centrum pro lidi v tíživé sociální situaci. V analýze jsem se dočetla zajímavý fakt - v lokalitě žije nadprůměrné množství mladých lidí, do té doby než si založí rodinu, poté se stěhují pryč. Na ulici zřídka kdy potkáte malé dítě. Gentrifikace sem zatím nedorazila. Jakub hledal téma, program, které by na lokalitě jen neparazitovalo ale naopak místu dodalo energii a v ideálním případě iniciovalo další projekty, které by těžili z něj.

MÍSTO

Řešený pozemek je definován několika stěžejními parametry, vstupními podmínkami. Leží při poměrně frekventované ulici Koněvova, tak trochu plave v prostoru blokové struktury, zakončuje průhled od plácku na Prokopově ulice směr Vítkov, vytváří (nyní) hranici mezi městem a přírodou, v neposlední řadě lemuje žižkovskou Highline. Na pozemku se nachází pozůstatek tržnice, bytový dům a nefunkční rozestavěný obchodní dům. Stavby ustupují od uliční fronty a vytváří rozvleklý nečitelný plac. K němu se navíc orientuje poměrně dominantní průčelí žižkovské sokolovny.

Pozůstatek tržnice je odtržený od cyklostezky dvorem. Holé štíty, pavlače, prvorepublikové reklamní nápisy, atmosféra téměř jako z filmu Láska mezi kapkami deště.

Nelehká situace.

Odpovědí je kombinace měřítek a funkcí.

PROGRAM

Na základě analýz a úvah o místě Jakub došel k náplni občanské vybavenosti. Bydlení v lokalitě převažuje, kulturní (pracovní) vyžití naopak chybí. kombinace pronajímatelných dílen a administrativní budovy (ateliérů) má potenciál aktivovat čtvrt. dát lidem důvod trávit zde čas během dne, ne jen bydlet. Jako třešnička na dortu je zachování tanečního klubu v podzemí, doslova underground.

DŮM

Podle anotace byl záměrem vytvoření "hotspotu - místa, které umožňuje odehrávání velkého množství aktivit, plně přístupné".

Subjektivně bych termín vyložila jako bod – náměstí - které mi umožňuje vstoupit do jednotlivých funkčních částí, být přístupný tak, že nestavím bariéry mezi navazujícími veřejnými prostory.

Nebo naopak "hotspot" jako našlapaný dům, s mnohostí funkcí, které jsou vzájemně provozně propojené, přístupné v rámci sebe a zároveň otevřené ven.

Rozhodnutí přetnout novým objektem (kavárny) vzniklou mezeru ve struktuře se mi jeví jako největší slabina projektu. Zdá se, že vyvrací navržené teze. Propojenost severu a jihu je minimalizována do utilitárního průchodu, do něhož navíc ústí hlavní vstup z kanceláří. Vstup měl potenciál stát se značkou, razítkem a říkat, že se něco děje, tak jak je to na náměstích a ulicích zvykem.

Zjednodušeně by se návrh dal popsat jako věž usazená na lineárním sloupovím, které na jihu vymezuje náměstí a na severu do sebe (v ideálním případě) nechá vnikat ruch Highline.

funkčně /zároveň i objemově/ se návrh skládá z pěti částí:

1. hala - dílny

Provozní část dílen nastoluje téma reuse. Zásadní část projektu. Respekt ke stávající hale.

Její oprava a rozšíření posouvá návrh do civilní, střídme polohy.

Těží nejen z existence fyzické stavby ale hlavně čerpá z genia loci.

Stávající hala je inspirací k formálnímu zpracování dalších částí návrhu.

Je rozšířena o jednoduché prefabrikované siamské dvojče, zdvojnásobuje kapacitu, rozšiřuje se a dotýká se cyklostezky. Tím je umožněno prolnutí provozu dílen a veřejného prostoru podél cyklostezky.

Navržené dvoulodí by mohlo být ve své dělitelnosti variabilnější. Jakub nabízí pouze základní moduly o velikosti cca 200 m². nebo půlmoduly, ale bez zázemí. S prostorem by se dalo pracovat volněji, například pomocí vložených buněk, hustějším rozpříčkováním, cokoliv co by podpořilo sociálnější(?) wibe. Velkorysé prostory působí trochu monopolně. Možná to jen špatně chápu a jedná se o sdílené otevřené pracoviště. Nicméně je to v rámci celého projektu banalita.

Slabina dílen je jejich stoprocentní orientace k cyklostezce, nemožnost alespoň pravý krajní modul otevřít do náměstí. Vstup do klubu bohužel překáží. Tím se vracím k původní výtce přetnutí a uzavření

2. věž - kanceláře

spolu se sokolem a tržnicí evokují tři kameny, atypické stavby, definující náměstí. Věž je pětipodlažní, s utilitárním půdorysem. Vyjadřovat se k provozu netřeba.

Škoda, že nám nebyla ukázána axonometrie z jižní strany. Možná proto, že se Jakub zalekl prázdnoty náměstí?

3. podzemí - klub

Pochvala za zachování. Kluby jsou nepostradatelnou infrastrukturou města. Podzemí je ideální. Výtka patří předimenzovanému vstupu na povrchu.

Antré by mohlo být dramatičtější, sejít tajným zapadlým vstupem přímo do podzemí. Podstatnější je, že si přivlastňuje velkou část parteru náměstí a po většinu času nic nenabízí. Oceňuji typografii nad vstupem.

4. kavárna

Nejpalčivější bod. Pohledově velmi exponované a významné místo, zakončující osu ulice Rokycanova a vytvářející čelo náměstí. Jakub odstraňuje stávající obchodní dům, který nyní "ucpává" průchod na Vítkov a nahrazuje ho jiným, o patro menším "špuntem".

Kavárna je od věže odtržena. Průchod je sice umožněn, toť ale vše co propojení nabízí.

Kavárny podobné dimenze se z nějakého důvodu na Žižkově nenacházejí. Nevím, jestli je zde kapacita na nasycení. Možná je odpovědí reference stánku na kostnickém náměstí. Možná netřeba tolik interiérového prostoru. Možná by bylo východiskem obětovat kus kavárny ve prospěch velkorysejšího průchodu, zastřešeného pokračování náměstí.

Chápu těsný kontakt se sokolem. V situaci / axonometrii se nemůžu dočíst, jak vypadá roh mezi kavárnou a sokolem.

Pokud se rozhodnu vytvořit náměstí. musím mít kolem dost silné protagonisty. To se už ale opakují.

5. parkování

Nezbytné zázemí, možná lehce předimenzované? Je nutné pod kavárnou? Těžkopádnost kavárny se tím možná umocňuje.

REUSE

Velice oceňuji práci se stávající halou, její zachování a opečování. Projekt je řešen v adekvátní lehce schematické míře zpracovanosti, která dávkuje informace tak akorát pro pochopení záměru.

Stávající ryzalit tržnice s průchodem mohl být rovněž zapojen do hry. Mohl dostat vlastní novou náplň, posunout formu, být aktérem na náměstí, rozvinout téma reuse. Tak, jak tam podle Jakuba stojí, působí osaměle, a je chráněn před zbouráním jen kvůli poutavé kompozici fasády. Jinak je tam skoro na obtíž. Znepřehledňuje a ještě víc umrtvuje atmosféru náměstí. Zamýšlel se Jakub nad možností reusování obchodního domu? Ať už v jakékoliv abstraktní formě.

VÝRAZ

Jakub zvolil formu prefabrikované železobetonové skládačky. Svoji lehkostí dává na zřetel odlišnou náplň. To je dobře.

Budovy působí neformálně, jednoduše, zároveň ne dočasně či ledabyle, mají řád. Čerpají z kontextuality místa (sokol, železobetonová lávka ze sokola,..)
Lehký, pokorný, návrh, který neubírá kvalitu stávajících domů. Naopak.

Z technických řezů mi nejsou úplně zřejmé skladby obvodových stěn, díky kterým bych si dokázala představit hmatatelný dojem z budovy. Omítka na železobetonu není úplně přesvědčivá. Subtilní prvky fasády by vynikly lépe jako smontovaná skládačka, bez strachu ukázat spáry. Ty by naopak výraz ještě odlehčily. Prefabrikaci je možné brát důsledněji.

ZÁVĚR

Prokousávám se jednotlivými vrstvami projektu, dostávám se hlouběji a hlouběji. Projekt je velice konzistentní, každé rozhodnutí genericky vychází z nadřazeného měřítko. Rozumím výběru programu, formě, míře zásahů.

Zaškobrtnutí vidím v základním poskládání/orientaci jednotlivých funkcí a z toho vyplývající nečitelnost náměstí a nedostatečné propojení s Vítkovem.
Myslím ale, že by stačila lehká transformace, úprava.

Projekt je i tak vyčerpávající a velice inspirativní.
Jako architektka oceňuji konstruktivní a racionální řešení.
A jako sousedka vím, že přesně takový dům by místu neskonale prospěl.

Gratuluji Jakubovi Jůzovi k diplomnímu projektu a navrhuji jeho práci k obhajobě.
Navrhuji známku B.

Lenka Milerová

V Praze dne 6.6.2023